

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Annales Ecclesiastici

Jncipiens ab Anno Domini CCCC.XL. perueniens vsque ad D.XVIII. inchoatur
ab Imperio Justini senioris: complectitur Annos LXXVIII.

Baronio, Cesare

Coloniæ Agrippinæ, 1624

Iesv Christi Annus 504. Symmachi Pap. Annus 6. Anastasii Imp. 14.
Theodorici Reg. 12.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14573

XXX. *aliqui dum pariendo cunctis erroribus si amicos, non nisi solum i-*
triprobatur duplicasse quod verum est.
 Omnes Catholici Principes sine cū Imperij gubernacula suscep-
 erant sine cū Apostolica sed nonos agnouerunt. Præsules infitua-
 tos, ad eam sua protinus scripta miserunt, ut se docerent eum esse
 confortes. Itaque, qui hoc non fecerunt, ab eadem sepe profecerunt
 aliorum quod charis quog, tui apud te etiam possumus asserere. Nisi
 te amulum & reum & inimicum vitaremus & iudicem. Non mi-
 rum si Catholicos persequantur Manichæorum patrani, cum falsi-
 tas non possit non persequi veritatem. Non mirum si in Orthodoxos
 saniam, quibus potest cum cunctis hæresibus conuenire, & diuersis
 erroribus amici non possint nisi solum esse non errantibus inimici. Si
 errerit est, conuincendus est: verum si error non est, tibi verum desse
 cognosce, qui persequeris, quo conuincitur errore. Sed prauitatis cō-
 plex non potest nisi cum persequi, qui est prauitatis inimicus. hæ-
 tentus Symmachus ad Anastasium.

XXXI. *Quod autem ad Manichæos spectat, quorum hæresi*
falsò ac calumniosè ab Anastasio Symmachus infamatur:
 tantum absint, vt vel leui quaque suspitione de eius con-
 tagio Symmachus laboraret, vt etiam præ cæteris hæreticis
 sit infecutus Manichæos: quibus occulte Romæ de-
 gentibus, eius indutria reperit, quid in illos egerit, liber
 de Romanis Pontificibus declarat his verbis: Post hæc
 omnia beatus Symmachus inuenit Manichæos in urbe Roma, quorum
 omnium simulacra vel totides ante fores basilicæ Constantinianæ
 incendio concremavit, & eos ipsos exilio relegauit. hæc ibi.
 At contra ipse Anastasius Imperator omnium Græcorum
 historicorum testificatione eo criminè infamatur:
 quod quidem & hæc epistola Symmachus in fine liberè
 affererat, dum eundem appellat Manichæorum patro-
 num.

XXXII. *Quod ad res bellicas pertinet, cessantur cædendo infeli-*
citer Anastasio Imperatori: nam sub huius anni Consuli-
 bus hæc habet Marcellinus in Chronico: Tres Romanorum
 ductores, Patricius, Hipatius, & Ariobinda, quicum quindecim
 milibus armatorum sicut contra Persas missi fuerant, pugnantibus
 iuxta Syracæ castellum cum ipsam Persis sine audacia consti-
 xerunt: multi tunc militum, ductoribus exercitus fugientibus, ca-
 si sunt. Inmensò debite auri pondere hostibus dato, captam re-
 bus, vacuam Amidam civitatem ipsam nostris reuerterunt. Cæ-
 sare Magistro officiorum ibi cum duobus milibus bellatorum in sub-
 sidium destinato: hæc Marcellinus. Ex quo enim Ecclesijs
 Anastasius bellum indixit, barbari vndique in eam bellid-
 ceter, que tamen non serro (vt sapè dictum est) sed aurg-
 ipse sedere solebat. Sed rutilum alij barbari emergebant:
 nam Theodorus Lector & Cùm autem Imperator fœdera cum
 Persis inuisset, Barri populi Ponticum iuuaservunt. Anastasius bellum
 occupavit ab infestatione Orthodoxorum desistit. Vt autem mo-
 dicum quietis à bellicis occupationibus accepit, rursus contra Ec-
 clesiam & Macedoniam armatus est, hæc Theodorus. Sed de
 eius prælijs in Orthodoxos dicturi sumus inferiò sub
 locis.

XXXIII. *DE ROM. EXERCIT. IV. GATO.*

IESV CHRISTI
 Annus 504.

SYMMACHI PAP. ANASTASII IMP. 14.
 Annus 6. THEODORICI REG. 11.

I. *SEQUENS Christi annus quingentesimus quartus vnus*
 Consulis Cathæi nomine notatur à Cassiodoro &
 Marcellino: Sed puro pro Cætho, Cætho restituendus:
 quod Romanum est nomen; & hoc tempore claruisse re-
 peritur Romæ eiusdem nominis Senator amplissimus, ad
 quem extant literæ Ennodij Ticinensis. Sub quo eundem
 quem extant literæ Ennodij Ticinensis. Sub quo eundem
 Consule (inquit Cassiodorus) virtute domini nostri Regis Theo-
 doric, viciū Bulgariibus, Sirmium recepit Italia. Per Tolum
 Ducem insignem hoc esse gestum bellum, quæ Athalaric-
 cus ad Senatam Romanam scripsit, paucis his satis aperte
 docet, cum eiusdem Ducis virtutem prædicans, hæc ait:
 Annal. Eccl. Tom. 6.

Egit de Hunnis inter alios triumphum, & emeritam laudem p-
 mis congressibus auspiciat nec dedit Bulgares toti Orbis terribiles.
 Ad expeditionem directus est Sirmiensem, vt quod ab illo Martio
 viro didicerat, verbum camporum libertate monstraret. Subiecti
 sibi Theodorici Pannoniam Sirmiensem, ad cuius provin-
 ciæ præfecturam stare Colossæum Comitum. extrat
 & de his ipsius Theodorici epistola. At quàm euidenti
 manu tangere quisque poterit, quæ & tu ipse probè con-
 spicis lector, cuncta benè cessisse Theodorico, dum licet
 Arianus, nihil voluit imminutum turium Romani Ponti-
 ficis, & fatiscente sub dira schismaticorum persecutione
 Romanæ Ecclesiæ, Symmacho Papæ (vt vidimus) præsto
 fuit, & fugatam concordiam, abiectamque pacem resti-
 tuit Ecclesiæ atque Senatui.

At non parui fuit momenti Bulgares à Theodorico
 debellatos esse, prout Ennodius in Pnegrico in laudem
 eiusdem Theodorici dicto demonstrat, dum hanc præ cæ-
 teris eius victorijs celebrat, vbi & de Bulgarorum ferocia
 ista habet: Hæc est natio, egius ante se fuit omne, quod voluit, in
 qua titulo obtinuit, qui erat aduersariorum sanguine dignitatem,
 apud quam campus est vulgator naturalium: nam cuius plus rubu-
 erunt tela lullantje, ille putatur sine ambage sublimior. Quam
 ante dimicationem tuam contigerat agnosce resisterem: qua præ-
 lio imperio solus bellid consummauit excursum. & post multa
 de eorundem victi ferino dicta, ista subdit de ipsorum
 fortitudine & bellico robore: Hu ante mundus perat esse
 crededatur: nunc illam sibi tantam Orbis partem intercipiam isti-
 mant, quam tu eris, &c. Subdit & inferius de ijsdem per
 Theodoricum victi Bulgarijs, Sirmioq; recepta. Post quæ
 quidem victoriam eam ab Ennodio dictam esse in laudem
 Theodorici orationem, satis apparet.

Quod verò spectat ad res Romæ gestas: Post celebra-
 tam anno superiori Quintam sub Symmacho Synodum
 Sexta quæ ordine sequitur, hoc anno habita creditur, cu-
 ius Actorum eiusmodi extat exorsium: Cùm in vnam apud
 beatum Petrum Apostolum sanctæ Sextæ Synodus conuocata à beato
 Symmacho Romæ congregata resedisset, sc. actum in ea est ad-
 uerfus in d. fores rerum Ecclesiasticarum: sancitumque ut
 vendicantes sibi in debite bona Ecclesiastica siue mobilis,
 siue immobilis, nisi ea restituerent, vt hæretici manifeste
 debeant anathematizari, nec nisi per satisfactionem a d-
 conuentionem admitti, quæ sententiâ declaratum est re-
 teneri omnes, qui facultates Ecclesiæ sub specie regis largi-
 tatis obtinuerunt: eò quod Regum non sit decetere de
 bonis Ecclesiæ: Nec licere Imperatori vel Regi contra di-
 uina mandata & Patrum cõstituta sibi aliqui quouis mo-
 do vsurpare. hæc pluribus Symmachus vnâ cum sanctæ
 Synodo, nihil veritus potentissimum Regem barbarum,
 eundemque Ariannum Italicæ dominantem, atque Roma-
 nis ipsius iurandem.

At non spreuisse, sed patuisse Theodorici Regem
 Concilij Romani decreto hoc anno edito, quæ post hæc
 receptæ pro bonis Ecclesiæ Mediolanensis significant
 verbis istis:

Quamuis nullis velimus grauari: Aliqua sustinere possunt vi-
 detur pietas nostra protogeri (quia regnauerit est gloria subditorum
 otiosa tranquillitas) tamen specialiter Ecclesiæ ab omni iniuria
 reddi coprimis alienas: quibus dum æquabilis possidentur, iustæ
 cordia Diuinitatis acquirunt. Et illo beatissimi viri Eustorgij E-
 piscopi sanctæ Mediolanensis Ecclesiæ petitione permoti, presen-
 tibus re assatis admonemur, vt prædictis vel honoribus illius Ecclesiæ
 intra Siciliam constitutis, tuitionem studeas saluâ cimitate præ-
 stare; nec à quoquam cuiuslibet rationis homine contra sui patra-
 ris opprimi, quos decet Diuinitati inuicem subiciari. hæc Theo-
 doricus interpellatus ab Eustorgio Iuniore: successit ite
 Laurentio, quem Symmachus Synodis Quartæ & Quintæ
 Romæ interuisse vidimus, sed cùm Concilio huius anni
 nequaquam præsens fuerit, cõtere possimus ipsum hoc
 tempore esse defunctum, longo iam senio fatiscentem, vt
 ex Ennodio patet: licet sciamus alios pro capti animi nu-
 merum a notum cuiuslibet Mediolanensis Episcopo adferri-
 bentes, post annos octo Eustorgium ponere Laurentij
 successorem.

Quod rursus spectat ad Theodorici Regis obseruan-
 tiam

3. Apud
 Cassiod.
 Par. lib. 3.
 pp. 13.

II.

III.

DEXTA 9.
 ROM. SE-
 NOVE
 CONTRA
 VSRVIAN
 TES DO-
 NA P-
 CLERIA-
 STICA.

IV.

c. Apud
 Cassiod.
 Par. lib. 2.
 epist. 19.
 PAREY
 HÆC THE-
 ODORICI
 CVS DE-
 CREPO
 ROM.
 FONT.

V.

a Apud Casiod. Par. lib. 4. epist. 17.

VI.

DE VALENTINO EPISCOPO AMITERNINO. h. Greg. Dialog. 1. cap. 4.

tiam Symmachi Papae decretis exhibitam, si dem certam faciunt quae postea rescripta de possessionibus Ecclesiae Narbonensis, & alia, quae dedit rescripta pro defensione bonorum & iurium Ecclesiarum. Praestitit plane Arianus Princeps, quae in pluribus desiderata possint Regibus Orthodoxis: sed consecutus est a Deo in hac vita regnum ex compensatione frequentium in hostes victoriarum.

Quod in super ad Episcopos, qui tum huic Sexto, tum alijs superioribus habitis Romae sub Symmacho Papa Concilij interfuerunt, spectat, inter alios non solum de Valentino Episcopo Amiterrensi, qui isdem Concilij reperitur esse subscripsit: sub quo ea contigit noscitur, quae narrantur a S. Gregorio in Dialogis in rebus Equitij, cum de Basilio mago agit, qui Romam fugit monasterio indutus habitu, ne pollet agnosci. Sed qua occasione captus Basilius iste fugam, ex Theodorici Regis epistolis satis possumus intelligere. Ad haec autem certius cognoscenda, meminisse debes querele Gelasij, qui in Andronicum scabens exprobrat, magicas artes vigere Romae etiam Paganis ipsis horrendas; sed quod deterius fuit, his non viles personae, sed nobiles intingunt. Qui autem praeter ceteris eius probrosi criminis Romae infamati fuerint, ex eiusdem cognosces Theodorici litteras, fuisse Basilius & Praxetatum viros illustres: a neminem exerceri iudicium idem Rex sollicito studio iussit; cuius extar de his epistola ad Argolicum Vrbis praefectum, quae sic habet:

c Apud Casiod. lib. 4. epist. 22.

VII.

DE INDICIO AD CERSVS MEGOS. HISTORIA THEODORICI

Intolerabilis excessus est, qui superne maiestatis affertur iniuriam, & oblitus pietatis crudelia sectatur erroris. Quem enim speravit venia locum, qui reverendum contempsit auctorem? Abscedat ritus de medio iam profanus: conticeat panale murmur animarum. Versari non licet in magicis artibus temporibus Christianis. Magnitudinis itaque tuae relatione comperimus, Basilius atque Praxetatum artu sinistre iamdu contagione pollutos in accusationem tui examini personarum intentione deductos: Super qua re nostram se affertur sententiam, ut confidentius fiat, quod pietatis nostra mandat auctoritas. Sed nos qua nescimus a legibus discrepare, quorum corda est omnibus moderata, genere iustitiam, praesenti auctoritate decernimus, ut quinque Senatoribus, id est, magnifici & Patricij viri Symmacho Decio, Volustiano, atque Caliano, necnon illustri viro Maximiano hanc causam legitimam examinatione pensetur: & per omnia iuris ordinis studio, & crimine, quod intenditur, fuerit comprobatum, ipsarum quoque legum distributione plectatur: ut rei adhibiti atque secreta per hoc rursus genus a culpa talibus arceantur, quos ad leges trahere non potest generata noxia. De qua re illustri viro Comiti Arigerno praecpta dixerimus, ut omnium violenta defensione summo, si se oculant, ad iudicium probrat imperitos, & vobiscum in hac causa residens nec opprimi faciat innoxios, nec lege sinat euadere criminosos: haec tamen ad Praefectum Vrbis Argolicum Theodorici.

leges

VIII.

d Apud Casiod. lib. 8. ep. 17. DE BASILIO ET PRAXETATO. c Apud Casiod. lib. 4. ep. 23. IX.

Clarissimos plane & Senatorij ordinis hos fuisse reos; ex iudicij saltem apparatu intelligere facile potes, dum causae cognitionem praeter Vrbis Praefectum Comiti etiam Arigerno committit, & per quinque Patricios viros in Vrbe praecipuos voluit iudicium agitari. De Praetextati quidem familia satis nota sepe sperius contigit hic mentionem. Basilius etiam non semel ad Consulatum pronectus. Facti indicant Consulares. est praeterea mentio de familia Basiliiana in epistola Arthalarici Regis ad Senatorum. Sed quid accidit? Dum formidolosum huiusmodi iudicium praeretur (nescio quomodo) isdem magis rei fuga lapsi sunt: quod cum Theodorici Rex accepisset, diligenter inquiri mandavit, ita scribens ad Arigernum Comitem:

DE MAGNOS ET GALSI.

Quamuis oporteat commissam tibi disciplinam Romanae civitatis in omnibus custodiri: tamen in eis maxime studiosior esse debet: quae nostrae tibi auctoritate delegata cognoscitur, ut circa te angeat gratiam custodiri iustitia, & augmenta sanas nostri iudicij, qui nobis haec tamen de integritate placuisti. Praefectum igitur Vrbis suam nobis relatione declaravit, Basilius atque Praxetatum magicis artibus inuolutos impetris accusatione multorum: quos lapsos intimat mentis alienatione custodum: eos te praecipuum vbi curas, repletos ad iudicium. Quinquennale ducere, quod in praesenti negotio nostra delegavit auctoritas, vbi te residere censuimus: ut violenta o-

mnium defensione submotam, hanc causam discussi facias legibus finire; & si res criminis, cuius impetuntur, fuerint approbatae, sententiam subeant, quam iuris definita sauerunt. Si vero innocentia eorum deest, illi pulsatur in iudicia, opprimi eos nulla ratione patiaris: quia in omnibus casibus consideratio divina illud fieri volumus, quod opinionem nostrae pietatis accumulet. haec tamen ad Arigernum.

Quamnam autem poenitentia delinquentes praeterius commune efficiendi essent, ipse Theodoricius ita decreverat:

Malorum artium confesio, id est, maleficia, nudati bonis omnibus, quae habere possunt, honesti perpetuo damnentur exilia, humiliores capere possunt. Num autem isdem reperti fuerint apud Casiodorum nunquam mentio: nec apud alios de Praetextato quicquam scribitur. Basilius vero fugiens quaedam in scriptis Gregorij Papae temere impressa vestigia, quibus nos eum, qui latuit Theodorici, coeque valeamus. Mentio namque est apud S. Gregorium de Basilio mago, qui habitu in monachum transmutavit, ne fugiens noceretur, ab Vrbe clam aufugit. Non alium quidem huic ab illo fuisse, nomen, crimen, fuga, & tempus significant: ad haec sane tempora ea deduci, quae idem S. Gregorius narret, ex ijs, quae dicemus, perspicue apparebit. Recitemus modò quod de Basilio mago idem scribit:

Et tempore, quo maleficia sunt in hac Vrbe deprehensa, Basilius qui in magicis operibus primus fuit: in monasterio habitu Valentini fugiens petijt. Qui ad virum reverendissimum castorum Amatorum civitatis Episcopum pergens, petijt ab eo, ut eum Equitibus abbas committeret, ac sanandum monasterio illum commendaret. Tunc ad monasterium venit Episcopus (interfuisse reperitur Episcopus Amiterrinus, Valentinus nomine, Synodus nuper sub Symmacho Romae habitis) secumque Basiliam monachum deduxit: & Equitium Dei famulum rogavit, ut eundem monachum in congregationem susciperet. Quem statim vir sanctus intuius ait: Hunc quem mihi commendas, Pater, ego non video eum monachum esse, sed diabolum. Cui ille respondit: Occasionem quaeris, ne debeat praestare quod peto. Ad quem hoc Dei famulus dixit: Ego quidem hoc eum esse denuncio, quod video: ne tamen nole me obidire exstimes: faciam quod iubes.

Susceptus itaque in monasterio est. Post nonnullos vero dies idem Dei famulus pro exhortandis ad desideria superna Fidelibus paulò longius a se disgressus est. Quo discedente, contigit, ut in monasterio virginum, in quo eundem patris cura inuigilabat, una eorum, quae iuxta carnis huius putredinem speciosa videbatur, fluctitaret inciperet, & vehementer anxius, & magnus, non vocibus, sed stridoribus clamare: Modò moritura sum, nisi Basilius monachus veniat, & ipse mihi per suae curationis studium salutem reddat. Sed in tanti patris absentia accedere quisquam monachorum in congregationem virginum non audebat: quatenus minus ille, qui novus advenit, cuius, adhuc vitam congregatio farrum nesciebat. Missum repente est, ut Dei famulus nunciaretur, quod aulicis illa immensis febris astinaret, & Basilius monachi visitationem anxius quaereret.

Quo audito, vir sanctus dedignando subrisit, atque ait: Numquid non dixi, quod diabolus iste est, non monachus? Itaque cum de cella exisset. De ancilla autem Dei, quae anxietate febrium vrgetur, nolite esse solliciti; quia ex hac hora neque febribus laboratura est: neque Basilius quaesitura. Regressus est monachus, & ea hora salutem restitutam Dei virginem agnovit, quae eandem salutem illius Dei famulus Equitius longe positus nunciavit: in virtute scilicet miraculo exemplum tenens magistris, qui innotuit ad filium Regis, eum solo verbo restituit salutem, ut revertenti patet ea hora filium restitutum vita cognosceret, quae vitam illius ex ore veritatis audisset. Omnes autem monachi iussionem patris sui implentes, eundem Basilius ex monasterij habitatione repulerunt. Qui repulsus dicit, frequenter se cellam Equitij magicis artibus in aera suspendisse, nec tamen eis quicquam ledere potuisse. Qui non post longum tempus, in hac Romana vrbe, exarscente zelo Christiani populi, igne crematus est, magis autem in eum exarsit populi furor, quod lapsus crederetur iudicium indulgentiam.

Consecraverunt plane (ut dicit Moyse de Leuitis) Ecclesiae Romanae huius manus suas Deo, memores a Domino dictam: Maleficos non patieris vivere. cum in totius mago-

X.

XI.

XII.

XIII.

XIV.

XV.

XVI.

XVII.

XVIII.

XIX.

XX.

XXI.

XXII.

XXIII.

XXIV.

XXV.

XXVI.

XXVII.

XXVIII.

XXIX.

XXX.

magorum collegii coryphaum populus zelo Diuinitatis... magorum collegii coryphaum populus zelo Diuinitatis...

At vero quod occasione Basilij de virtute Equitij ex S. Gregorio contigit fieri mentionem... At vero quod occasione Basilij de virtute Equitij ex S. Gregorio contigit fieri mentionem...

Quidam Felix nomine, Maritimae provinciae nobilis, pater huius Castoris... Quidam Felix nomine, Maritimae provinciae nobilis, pater huius Castoris...

Qua cum inquisitione compulsus vir sanctum indicavit, praedicationis licentiam qualiter accepit... Qua cum inquisitione compulsus vir sanctum indicavit, praedicationis licentiam qualiter accepit...

Huius quoque opinio praedicationis ad Romanae urbis notitiam peruenit... Huius quoque opinio praedicationis ad Romanae urbis notitiam peruenit...

Qui parens de eo clericorum votu comitatus volens, festine ad eum monasterium euenit... Qui parens de eo clericorum votu comitatus volens, festine ad eum monasterium euenit...

Ut autem, qui missus fuerat, Italianus defensor mirabatur valde... Ut autem, qui missus fuerat, Italianus defensor mirabatur valde...

Vir autem venerandus Equitius capite immenso gratia omnipotenti Deo agere... Vir autem venerandus Equitius capite immenso gratia omnipotenti Deo agere...

Sed ex his perpende eos, qui non ab hominibus, sed a Deo se missos esse ad praedicandum Evangelium gloriatur... Sed ex his perpende eos, qui non ab hominibus, sed a Deo se missos esse ad praedicandum Evangelium gloriatur...

XIX.

XX.

XXI.

XXII.

XXIII.

XXIV.

XXV.

XXVI.

XXVII.

XXVIII.

XXIX.

XXX.

XXXI.

XV.

XVI.

XVII.

XVIII.

XIX.

XX.

XXI.

XXII.

XXIII.

XXIV.

XXV.

XXVI.

XXVII.

XXVIII.

XXIX.

XXX.

XXXI.

ADIVTA
A FVL
GENTIVS
IVSIVE
GIS AB
DVCTIVR.

tar à Rufpensionibz & vicinis Episcopis ordinandi Fulgentium li-
entia datur. Vides robur sacerdotis inuictum: dum vin-
ctus Carthaginens ducitur Victor ob ordinatos Antitite-
re à Rege damnandus, in vinculis postus ordinationem
deceit Episcopi. Sed pergit auctor: Tunc aggregatà
violenta multitudinis manu, repente beatus Fulgentius dolens
oculis in cellula propria reperitur: inuaditur, tenetur, duci-
tur, & Pontifex esse non rogatur, sed cogitur. Inde ad Episcopum,
qui adnotum fuerat ordinationem celebrare, perducitur,
ignoti populi instituitur pater, ita vt in illo Propheticum illud
compleri videretur oraculum: Populus, quem non cognoui,
seruauit mihi. Nimis autem gratissimus viui sapientis aspectus
& fautores populi suffragantur angebat; & à quocumque tunc
videbatur incognitus, humilitate vestium blandus, modestoq;
ingressu venerabilis habebatur. Cùm verò loqui quippiam, cogente
interdum ratione voluisset, ex eius ore omnia turba pendebat,
ex locutione familiari considerans, qualis esset spiritalis magistri
sutura doctrina: propter quod ex omnibus possessionibus, vbi-
cumque transibat, populus confluxerat ad audiendum. Rufpensi
Episcopo quanto seruis, tanto meliorem confidentes venisse Pontifi-
cem.

XXXII.
P/A. 139
DIACO-
NVS DAT
PORNAS
AMBI-
TIONIS.

Diaco-nus porro videns suae ambitionis conatus vanissimas de-
scisse: quod solum remanere delu poterat. Gurg; & rarus in-
numerus congregatis, venientis silio pacis, scandalum (sicut sacer-
dotis) quiritur P salimus? iuxta semitam ponit. Viam igitur per quam
venit ad Dei seruum electus, obsequit ambitor in seipsum. Sed vix de
simplicibus subuenit Christum, nec impediri potest ab homine sacer-
dotis electio, quam non praecedit ambitio. Nescio quo sancti Spiritus
ad momentu imperio, per alteram viam populus, qui praecede-
bat, ambulauit, & beatus Fulgentium, dum ad hoc hostis se-
deret in via, in suam cathedram collocauit. Celebrata sunt eodem die
diuina solemniter sacramenta, & de manibus beati Fulgentii com-
municans omni populo laeta abscissit. Quod postea diaconus au-
diens diuina voluntatis licet tardus cessit. Hunc illic reuerentem
beatus Fulgentius benigne, affabiliter, clementer, exceptit, ita
vt eum postea presbyterum ordinaret: sed vitio nem debuit di-
uina iustitia monstrari omnino velocius. Ipse enim diaconus
tam presbyter intra annum mortuus, & Praecursor ei consentiens
ad penuriam redactis dederunt pennis temporales audacia, qui-
bus potest Deum preparare in futuro gratiam celestis indulgen-
tia. Nos illud propter vel commemorandum putauimus, vt
ostenderemus, hinc beatus Fulgentio exuisse circa singulos aucto-
ritatem, dum cognoscerent in istis vigilasse diuinam severita-
tem.

XXXIII
INSTI-
TA MO-
NASTICA
RETI-
NVL
GEN-
TIVS IN
EPISCO-

Suscipit interim beatus Fulgentius Episcopatum sine aliqua am-
bitione, cum maxima deuotione, quatenus in contraditores diuinam
vitione. Nec ita factus est Episcopus, vt esse desideret monachus: sed
accepti Pontificis dignitate, professionis praeferit seruauit integri-
tatem seruata verò professione integrat plus ornauit Pontificii
dignitatem. Numquam denique pretiosa vestimenta quasine, aut
quotidiana ieiunia praetermisit, aut conditoris suauiter cibos velut in-
ter hospites manducauit, aut discumbendo item requiescere & re-
soluere rigidum propositum voluit: sed vna tantum vltimam tunicam
suae per astatem, sine per biennium patienter indutus fuit. Oratio
quidem sicut omnes Episcopi, nullatenus vtebatur: pulcro cingulo
tamquam monachus utebatur, sic studio humilitatis ambitionem
vestium corporaliu fugiens, vt nec vltima calcemata suspiciens
stercorum, aut vltimis calig in tempore hiemis, aut caligulo tem-
pore astatu simpliciter vtebatur. Subdit de abstinentia carnis &
vini, & alijs, quae rigida seueraque monastica institutio
suadebat.

XXXIV
C SUPRA AN
DEM. 391.
TOM 4. P.
944.
MONA-
CHORVM
3. AVGV-
STINI VE-
TIVS IN-
STITVTO

Sed vnde huiusmodi, quam refert monastica institu-
tio fluxit in Africam? Si recte memoria tenes, non ab a-
lio, quam ab ipso S. Augustino, qui eandem ex Romana &
Mediolanensi Ecclesia primitus mutauit, in Africanam in-
uexit atq; latissime propagauit: vt planè intelligas, quam
S. Fulgentius est professus monasticam regulam, ab ipso
sancto Augustino deriuasse, diuersisque ordinis ab eo in-
stituta fuisse classes, aliorum nempe qui in ciuitatibus de-
gentes clerici cum essent, vna simul degentes, cenobi-
ca monachorum instituta seruarent, quibuscum idem
factus Episcopus habitauit, aliorum verò, qui procul à
ciuitatibus degentes, eius essent vitae atque vestitus, cuius
hic vides Fulgentium esse cultorem, nempe vna induti

tunica eademque pellicea zona conficta, quem nec sol-
uereur dormituri, super tunicam verò pallio & casula
superuectur: nam idem auctor haec subdit: Casulam pretio-
sam vel superbi coloris nec ipse habuit, nec monachos habere per-
misi: solum casulam nigro vel lactino pallio circumdatus in-
cepit. haec auctor: Quibus & vides nullam apud eos dif-
cimationem fuisse colorum, num albo vel nigro pal-
lio vtebatur, dummodo quem exhiberet in velleribus
natura colorem, absque delectu, eum in vestibus vsu re-
tinerent. Porro haec & alia ibi de monasticis obserua-
tionibus referata sanctus Fulgentius creatus licet Episcopus
minimè praetermisit, sed auctoritatis disciplina cultu testi-
fuit.

Permanit in Ecclesia sua ad modicum temporis spa-
tium Fulgentius: etenim cum erigendi monasterij, mox
factus Episcopus, accepto aptissimo loco à Posthumiano
nobili viro ac maximo pio, quae essent operi necessaria
praepararet, repente Regis iussione captiuus abduci-
tur, prout eiusdem auctori sequens sermo declarat: Inter
(inquit) repente dirigitur ministris regali furoris, vt decemum
etiam ipse cum ceteris in exilium Sardiniam co-actus Christi no-
biliti traderey. Abductus ergo velociter, licet doleret Ecclesiam
sua nulli ad hoc elo quipsum suorum montis eruditam, reman-
suramq; pro vrbis desitutam: sapienter tamen tristitiam gaudis
maiore vincebat, quod tam gloriosa confessionis esse particeps in-
choabat.

Comitantibus ergo monachis simul & clericis, magister egr-
gus vtriusque professionis exijt, stentibus laico omnibus, de catho-
dra honori ad locum beati certaminis. paratus fidem Catholicam
mente liberò, voce forti coram Regibus & praesentibus confiteri.
Suscepit eum Carthago venientem, fructumq; eius notitia in paucis
diebus fideliter gustans, multa obrulit munera; quae beatus Ful-
gentius monasterio illi, quod fabricari delegauerat, profutura
mandauit. Ipse verò nancem crucifixi corde & corpore nudus ascen-
dit habens secum plurimas diuitias scientia singulari, quibus
omnes, quocumque veniebat, indeficienti largitate pascebat. In-
ter alios quos Episcopos, cum quius exilium commune susceperat,
tempore ordinationis erat inferior, sed patientia & charita-
tis virtute non inferior: In rebus enim dubijs, vbi quam maxime
consilium petebatur, si quando inter se confessoribus beatissimi de-
congredi veritate tractabant, nequidquam ex quo extorquere
uolentibus. Post deliberationis autem longissimas moras, qui quid
definitio communis inueniret, eloquenter allegandum sensibus cetero-
rum S. Fulgentio dimittitabat.

Hinc etiam quando cumque transierit in litteris de fide, vel de
diuersis questionibus interrogabantur Episcopi, respondere pra om-
nibus ab omnibus ei imponebatur. Ita sicut sanctae memoria Aure-
lii Carthaginensis Antistes Ecclesia inter alia privilegia meruit,
vt litteras ex Africanis Ecclesiis dargos solum ipse scribere, ipse
meruerat, vt litteras ex illa Concilio dirigendas solum ipse dista-
ret. Sexaginta quippe & exemplis Episcopi tunc catena liga-
bat exilij, quorum lingua & ingenium beatus Fulgentius Episcopus
fuit. haec cum scribat auctor dignus comes exilij
& confors carerae Fulgentij, intelligas eum describere
dumtaxat numerum Episcoporum exilium Byzacenae
provinciae, quorum vnum erat eodem in loco consti-
tens sacrum collegium: ceterum alios illuc ex alijs Af-
ricae prouincijs fuisse relegatos Episcopos liquet. nume-
rant enim alij Africanos Episcopos exules in Sardiniam
deportatos ducentos viginti, alij ducentos viginti quin-
que.

Tum planè accidisse perhibetur, vt Hipponensis Episcopus
& alij eius prouinciae Numidiae sacerdotes occul-
tè (vt licuit) sacrum ferrent secum vna thesaurum, nempe
venerandum corpus magni illius totius Ecclesiae Catho-
licae magistri Aurelij Augustini Hipponensis Episcopi, si-
mulque eiusdem facti vegetis ornamentum mitram Episcopa-
lem, & Episcopatus insigne baculum pastoralium,
sed & alias pures secum eueherent Sanctorum reliquias

XXXV.
3. FVL-
GENTIVS
IVSIVE
GIS AB-
DVCTIVR.

VIGEN-
TIVS RE-
LEGATVS
IN SAR-
DINIAM.

XXXVI

vbi cum
que vine-
bat

XXXV

NUMERVS
RELIGIO-
TORVM
EPISCO-
PORVM.
d. Hist.
Mijul.
Paul. dia-
c. 1. s.
c. Segib.
in Chron.
Mart.
Scot. in
Chron

XXXV

III.
TRANS-
LATIO
CORPO-
RIS S. A-
VGUSTINI
IN SAR-
DINIAM

Quoniam spes de Ecclesijs pastoribus destitit vltimis reliqua esse poterat, conuulsis eandem fundamentis, ipsi, quibus innitebantur, Episcopis: Consecuerunt Ethnici excidio ciuitatū fugā lapidū securi ferre penates: at quanto propensior cura pietatem urgebat sanctorum Episcoporum, in eiusmodi vicijs Africane Ecclesie busto facta pignora, dulce farcinam se cum vehere: Cuius quidem Sancti Augustini corporis translationis historia, cum plures testes, nobilitati illo monumento consignata relinquitur, quo Oldradus Mediolanensis Episcopus Carolum Magnum Imperatorem id seire cupientem, scriptā ad eum epistolā, reddidit certiotem, quam suo loco, cum ratio temporis exigeret, reddidit sumus. Nobilitata tunc planē est insula illa, inter Beatas obid verē connumeranda, tot coronis sanctorum Episcoporum illustrium confessorum, ditata est & sacris venerandis que reliquijs ab eis secum allatis, digna tantis victoribus sacina. Sed ad Fulgentiam redeamus, cui ceteri omnes Episcopi exules pærogatiua sanctitatis atque doctrinæ & lumini deferebant: nam subiungit auctor:

XXXIX. *Quandocumque rescribat consensibus, Episcoporum ceterorum dicebantur nomina in titulo, sed solum beati Fulgentij sermo retinebatur in stylo. Præter ista quoque publicis tractatibus epistolæ: si qui forte ex ipsi Episcopi absentem plebem suam corrigere vel mouere voluisset, ad beatum Fulgentium accedebat, & per ministerium lingue eius officium sua dispensatione implebat. Hæc & alia de munere scribendarum epistolularum auctor Synellus, qui & de contubernio cum duobus alijs exulibus Episcopis fratribus ista subdit: Inter ipsa sanè primordia gloriosæ exilij, monasterium congregare, paucos secum monachos ducens, minime potuit: sine fraterne tamen congregationis vitam ducere nesciens, Coepiscopus suos, Illustris scilicet & Iannarium, habitare secum persequi volentes: quibus vnico seruiens charitatis affectu, similitudinem magni cuiusdam monasterij monachis & clericis adunatis, effecit. Erat quippe in communi mensa, commune cellarium, communis oratio simul & lectio: nullus se super alterum insolens er efferbat. Ipse proprijs fratribus auxilium aut peccularem consulebat; nisi quod illi monachi, qui B. Fulgentium sequebantur, strictior in abstinentia regulam custodientes, nihil omnino proprium possidebant, nec inter clericos alios clericorum more viuabant. hæc de sacro illo sanctorum confessorum contubernio.*

XI. *Beatam rursam dicitur insulam tot tantorumque hospicio sacerdotum; sed & susceptione factorum pignorum, & cultura sanctorum, potissimum verò Fulgentij ingi in delecto, loque eandem excolentis, iure meritoque quique ipsam ter quaterque beatam, felicemque præ ceteris insulis Sardiniam prædicat. Verum scias non omnes Africæ Episcopos fuisse in eandem insulam relegatos; sed et implures ex illis suis ipsorum, Ecclesijs pullos, ad alia dura & aspera Africæ loca vitæ rānjæ abire coactos. Inter alios, autem Africanos huius temporis Episcopos confessione decoros, adnumerandus est Primasius & ipse doctri in insignis. de quo iusta Castiodorus habet, eius scripta recensens. Nostri quoque temporibus Apocalypsi prædica, B. Episcopi Primasij Antistiti Africani studio, mihi & diligenter quinque libris exposita est. Quibus etiam libri vnus, quid faciat hereticum, causissimā dēputatione subiunctus est. Quæ in templo Domini sacra donaria sanctis altari bus offerantur.*

XIX. *Eluxit tunc quidem eximia Romani Pontificis Symmachi erga omnes relegatos confessores Episcopos fraternæ charitatis. Insistens enim & in hoc prædecessorum vestigijs, sanctorum passionibus communicantium, iisdem egestate laborantibus, quæ victui erant necessaria, largite et suppeditabat: de eodem hæc Anastasius. Ille omni anno per Africam vel Sardiniam Episcopum, qui in exilio erant retrusit: pecunias & vestes ministrabat. Sed describamus hic epistolam, quæ licet inter scripta Ennodij Ticinensis repetitur data ad Episcopos confessores, tam esse potius dixerimus Patris Symmachi, sed ab ipso diacono Ennodio nomine Symmachi Pontificis scriptam: sit planè huiusmodi, quæ dignum exhibeat talium certantium pro fide militum hortatorem; quæ sic se habet:*

Lucrum forsitan potest et inuenire, hinc pericula, quæ Christiani inducit, credentium animas suborsit, & per diversa Demagogi dispersi, non speres vel inter paucos, a quibus passim sole persequuntur calcari. Regnat adhuc in numero vestro, qui sibi non tam in multitudine, quam in deuotione complacuit. Scripsum est enim, datam satana potestatem, ut sanctus Christi crebraret & ut quod de trinitate uenerit possit, horum inuocetur: quod de patre, ad ignem alimenta transtulerit. Ad vos per aliter dicitur est: Nolite iniquitate passim gress: complacuit Patri vestro dare vobis regnum. Venit inter vos gladius periferorum, qui maritima Ecclesia meliora reseraret, & ad calidum gloriæ sua perduceret. Quis habet Christum milites, certamen ostendit: Qui triumphum meretur, per bella copiosius. Nolite metuere, quod Perisiculus a vobis apud insulas abstrahunt. Vobis, cum est sacerdos vel hostia, qui non tam honoribus consuevit gaudere, quam meritis. Maiora sunt confessionis premia, quam nonnulla inuenta aliquantatim: Ad illa plerumque etiam minoris merito per sona facit humanus adducit, ista nisi gratia superna non tribuit. Iste enim in vobis & pugnans & vici, quem fides metetur & inter hominum tormenta sociari.

Prolixum non est opus ad seruetem in vobis carissimum animare colloqui. Habet incrementa sua diuina virtutis intendere. Non est opus eos in trophæos iam iactare laudibus, qui sine monitore vicerunt: gratant conscientiam Christiani: quicquid fuerunt & iudicamenta præconij. Res quidem virtutis est, quam fecerit, sed summi preceps restitutione superanda. Quod tamen, dicitur ad filium nostrum N. Ennodium diaconum littera, per ipsi, beatorum Nazary & Romani benedictionem possidentes, Fidei non negamus. Accipit veneranda patrocinia insularum militum, quia & iam vestram partem in prælijs Imperator agnouit. Felicitate confessionis munera consummare dabit Deus, cum ipsi placidi reddere Ecclesijs quietis; & meruerint, quem indaxit aduersitas, pacis dulcedine consuetur, hæc tamen ad confessores cum factis pignoribus à Symmacho missi epistola.

Sed quid inter hæc peritidus Traiamundus? (libet hic integram rerum gestarum seriem vsque ad eius obitum texere, quod non sit posse per annos singulos singula ex more reddere.) Haud quicquam post Episcoporum exilia, sed tanquam lupus in hirci dolosis fraudibus in ouilia pastoribus desitrat: sciens autem paruos omnes subite martyriam potius, quam cedere gladijs persequens, conatur eos coloratis quibusdam, si possent, se lucrere rationibus, que verò molitus sit, idem qui supra auctor historiarum rerum gestarum sancti Fulgentij ita describit:

Interià Traiamundi Regis aliter religionem Catholicam mens implacabilis & ira terribilis inter aspera persecutiones, sub Colatij, sardonis, quibus eum deum Deo Patri negare Christum Catholicos nunc terroribus cogebat, innumerosis inuicibus insubstantibus plus decipienda multitudine si mulare cupit, rationem se simpliciter inquireret, catholica religionis, reperiri neminem potant, cum posset in sui erroribus assertionem conuincere. Proponebat denique, multas inceptum tenentibus, quas quæstionum nec si quis ei respondere voluisset, in displicebat, apte repellere: inmodum quæpietenter audiens, satisfieri sibi non posse iactabat. Et reuerè quæ hominum tam obdurato cordi valuisse, lumen ostendere veritatis: ita quidē aliqua ex parte demonstrant diuersa S. Fulgentij scripta, ut liber tertius ad Montimum, & alia ad Donatum, sed pergit: Efflicebat tamen plurimos religiosos audaces hæc sua constantia per occasiones à Domino preparatas studijs Regis conuincere blasphemias.

Dicitur autem in requirenti dicitur, non plenissime posset testimonijs euidentibus vindicare veritatem Catholicis dogmatum, esse inter Episcopos exulantes beatum Fulgentium, cui nihil deesse in omni scientia, plurimum redundare in gratia, qui sapienter & eloquenter roganti Regi satisfaceret. Proinde Rex probare cupiens sacerdotem, cui generaliter testimonium bonum tota nostra religionis perhibebat Ecclesia, seruum strenuum celeriter dirigit; a quo sine mora ductus atque reductus, peruenit Carthaginiem leth.: Vbi tamquam fidelissimus dispensator erogandi talenta sibi credita reperiens occasionem, capiti in hospitio proprio venientes ad se Catholicos Orthodoxos diligenter erudit, rationem reddens, quemodo Pater & Filius & Spiritus sanctus, in auctore

CONTR. DE ANIM. ET VIM. AP. O. POP. VM.

a Castiod. Diu. lectio. c. 9.

XIX. SYMMACHI PA. PAVS. EXVL. EPISCO. POS.

c Apud Ennod. pag. 318.

XLII. EPISCO. SOLATO. RIA AD. EXVLIS. EPISCO. POS. a Luc. 22. c. Luc. 22.

XLIII.

DE RELI. QVIB. PARCO. X. V. MARTI. SYMM. XII.

XLIV.

XLV. TRAAI. MYNDUS. REX NO. TIS AR. FIBVS. ORTHO. XOSTIN. TAT.

XLVI.

EVGEN. TIVS CAP. THAG. NEM RE. VOCA. VVA.

71100

rum per sonarum differentia, Deum vero a Fidelibus predicatur. Tanta fuit in B. Fulgentio faciendi sermonis suavitatis, tanta in vultu eius micabat hilaritas, ut certarim fideles in universis sancta charitate traheret vel interrogare sanctissimum virum vel audire, quoniam ad interrogata responderet. Ille autem verbum Dei sine invidia abescente communicans, occurrebat interrogantibus omnium, neminem depheus, nullum in dicitur improbitate parati et qui ipse, sicut fertur Deum per Spiritum S. in locis reuelasset, audire vel discere, tenere, sequi, approbare, sub officio doctoris humilitatem discipuli benignus & mitis extenuis.

XLVII. Vnde conigit, ut multo doctior & se ipso melior fieret, lacra Christo maiora perquirens, alios enim iam reprobatos errores suos plangere docebat & reconciliabat: alios autem, ne suis amicos pro terribi commoda perirent, admohebat; & quos iam perditionis proximis sentiebat, ita blandis sermonibus leniebat, ut propter eius benivolentiam reuocarentur cogitatum implere malitiam, reuerfisse velicet agerent poenitentiam. Confortati alij verbis eius, & doctrine eius sale conditi, relaxantibus Arianos hereticos cum omni fiducia. Sic mirabilis gratia factum fuit, ut per vnum sacerdotem, cuius sapientiam Rex poluerat experiri, sapientium numerus apud Carthaginem cresceret. & per ministerium persecutoris fides Catholica incrementum potius, quam defilium acciperet.

XLVIII. Hac omnia Rex per occultos nuncios discens, egypti sacerdotum ingenium sapientiam doctrinam, fidem pietatem, mansuetudinem, constantiam probat, & conuenientem fame sua praeconij, talem esse, qualis predicabatur, agnoscit. Dicitur proinde quendam veneno plena perisile legenda ei, & ceteris dirigit, respotionem sibi sibi gignat reddi. Suscepit haec doctissimus Pontifex, & longissime necertatione inceptis per obedientiam capita dirigit, respotiones subiicit breues, probabiles, necessarias, auditorate testimoniorum graves, & totum rationis lumine radiantes. Quas cum vultu sapientibus viris diu multum g. colatur, & ad populi fideles notitiam perditas. Regi quoque, longis explicatione suspensio tradidit in eandem. Quae Rex ille barbarus intensissime perlegens, quia nunquam praedestinatus fuerat ad salutem, laudat sapientiam, miratur eloquentiam, praedicit humilitatem, neque tamen meretur intelligere veritatem.

XLIX. Carthaginensis autem populus triumphi spiritualis interpres, prophetarum Regi iussu conuulsa, lato inuicem constituitur, & Catholicam fidem semper esse riteritur, conuulsa beati Fulgentii laudibus, gloriatur, extant eius modi obicutiones Regis artibus & tribulationibus Ariani & volere contra ipsum marmuratum: quae respotiones sancti Fulgentii quarum est exortum: Dicitur enim, Pater de se ipso, &c. quibus quidem apparet quantae elicit in Fulgentio cum ingenij acuminis facta Theologiae eminentis excellentisque doctrina. Videas miro quodam modo validam sepe respotionem erigere proterram ab hostibus veritatem, simulque protemere pollemem regiam potentiam, in saltem inq. impietatem, tanta tamen modestia, vt sicut ex eo sublimis ipsius doctrina in re digni possit ex hoc eiusdem inuicem valeas sanctitatem. Sed ceptam semel narrationem audiamus, quam auctor ita prolequitur.

L. Adhuc tamen Rex virum doctissimum probare desiderans, de alijs cum questionibus rursus inuicem interrogat: & interrogationem suam semel tantum beato Fulgentio precepti legi, neque medicandis, neque describendis tribuens facultatem. Timebat enim, ne verba eius conuincenda, sicut prius, sermonibus eius inferrentur, totumque ciuitatis iudicio iterum victus esse, iterum reprobareretur. Beatus Fulgentius semel sibi lecta vix recollere praenans, respoderat differbat: sed respondere cum Rex magis ac magis imperebat, respotionis arguens moras; & cauetam sanissimam veritatem, respotionis iudicium. Vnde idem Pontifex discretionis virtute subnixus, ne qua forte per populum mentis haerentur, quibus frangeretur, aut non potuisse, aut nauasse beatum Fulgentium regibus questionibus obicere: tres libellos mirabiliter, vbi memoratum Regem simpliciter alloquens, totius questionis seriem, quam tenui auditu perceperat, lat. reuulsa, docens animam rationalem Christo Domino in susceptione carnis inuicem deuisse.

LI. Extant hi tres libri ad Traiamundum Regem conscripti, estque eius operis eiusmodi exordium: Triumphalibus sensu uigilantibus Rex, nunquam crediderim obtinere subra-

riu diffiniri, ubi me illico respondere. Cuius quia tanta fuerat prolixitas, vt egeret aliquando auditu recesseri, & diuini finitaderat, nocte propinquante, curricula: vix eisdem voluminibus principia citata delibans lectionis excursu, poposceram, vt ad cuncta plene recensionis ordine perlegenda, noctu vniui spatium nobis fuisset indulgent: quod vix etiam manuerat diuini voluntas omnino factuit abnegandum, ita vt nec saltem ad res illas perlegenda scriptura nobis precepisset attribui. Ego vero cum spatio quorundam dierum ordinationem tui culmine prestiteret, ac dicitur interrogantibus illis tenore subrepto, sola fuisset a nobis sibi scripta respotio: pauca, quibus, Domino adiuuante, nostri paruitas sufficit ingenij, de eadem interrogatione, quam ex principio teniter cognouimus, vestra ecclesia da manuetudinem destinari: ne forsitan aut fastidio putaretur iudicio, aut tacurnitate culpa iudicaret obstruere, quem vestra ecclesia suspicaretur aut superbia respotionem non reddidisset, aut vera fides diffidentia tacuisse. Nam studio vestro, Clementissimi Rex, conperitum esse non ambigo, apud eos, qui Christiane gratia participatione redempti sunt, penae esse fidem velle asserere, quod negare, &c. haec Fulgentius secundum ea, quae de eodem ex dictis Actibus recensuimus. Porro commentario illo, quem Rex ostendit fecit Fulgentio, non haereticum tantummodo Ariana, sed Eurychianam etiam firmabatur. Vnde egregie ipse Fulgentius aduersus huiusmodi haereticum disputat, doces duas in Christo, naturas in vna esse persona communicas, atque deleganter de Verbi incarnatione doctrinam elucidat.

LII. Quid autem haec scriptum sit, eiusdem Fulgentij res geite ab eodem auctore descripte his verbis declarant: Tunc Rex admiratione maxima repletus, nihil amplius esse interrogare nisus, nisi quos, vnum ex Episcopis eius Pinta nomine, quos respoderat conatus, tacere potius noluit, quam respondere aliquid potuit. Cui tamen illico beatus Fulgentius alterius operis, quod aduersus Pinta titulum, disputationis veridica respotio: & in prima defensione sua videtur aduersus haereticum, temeritate factu, ostendit repulsiuam. delidit prae liberis, sicut & alia nobilissimi ingenij monumenta, vt libet de Spiritu sancto, de quo idem auctor ita subiicit: De Spiritu sancto interrogat presbytero Abragile, per commentarium parisi- mum testimonia protulit plura, docens eum cum Patre & Filio Deum vnum simpliciter confitendum. Cuius etiam commentarij sententia inter vtraque illius temporis opus ordinari oportere desolbi, legitibus omnibus Fidelibus Catholicis, & mirantibus & tribulationibus Ariani & volere contra ipsum marmuratum: quae respotiones sancti Fulgentii quarum est exortum: Dicitur enim, Pater de se ipso, &c. quibus quidem apparet quantae elicit in Fulgentio cum ingenij acuminis facta Theologiae eminentis excellentisque doctrina. Videas miro quodam modo validam sepe respotionem erigere proterram ab hostibus veritatem, simulque protemere pollemem regiam potentiam, in saltem inq. impietatem, tanta tamen modestia, vt sicut ex eo sublimis ipsius doctrina in re digni possit ex hoc eiusdem inuicem valeas sanctitatem. Sed ceptam semel narrationem audiamus, quam auctor ita prolequitur.

LIII. Suggesterentis talia Rex quasi magna necessitate confictum assensit, & beatus Fulgentium rursus ad eum in Sardiniam no- care compellit. Intempta igitur nocte, sicut in se per delegare rat, ad nauem beatus Fulgentius, populo ignorante, perducitur: sed contrario flatu respicientibus ventis, supra litore iugis passus ad moras, vt per dies plures omni pene illac ciuitas conueniret, & de manu eius vale faciens communicaret. Ibi autem prophetica gratia per Spiritum sanctum repletus, beliales pro religio nimis afflito, grauitate, pro desessu B. Fulgentij Episcopi, inque misericorditer, diuitis, aut, noli flere: cito reuertemur ad vos: Catholica Ecclesia liberate reparata, videbitis nos. Hac autem quaso, secretum sit apud te quod nimia charitas indicare compellit me, h. ex ipse. Porro illud cito, haud ex mente Fulgentij ita expellum est, vt, vel anni terminum significare videretur: etenim res ab eo geita longiore in eadem, in sola morem traxille demonstrant: sed visum est cito, quod nunquam amplius fore quam plurimis videbatur.

LIV. Porro in Sardiniam reuersus Fulgentius, accepto (v dictum est) loco edificandi monasterij apud S. Saturninum martyrem a Primati Episcopo, Charitiano, eodemque felicissime consummato, vna cum suis ibi degens alto,

CVM EX-
VILATIONE
NE P. L.
CENTII.

EVGEN-
IUS DE
SPIRITU
SANCTO.

EVGEN-
IUS IN
SARDI-
NIAM RE-
DIRE IV-
REVER.

LIV.

DESCRIP-
TIS S.
FVLGEN-
TII CVM
REVER-
ENS EST
IN SAR-
DINIAM

complures ad idem vitæ genus excolendum illexit. Sed
que ibidem postus scripsit, idem auctor eius comes
exlij ita recenset: *Scriptis* (inquit) *eodem tempore Carthagi-*
nensibus epistolis sublimi exhortatione conspicuam: vbi penes can-
dos dolos & fallacia blandimenta, quibus infelices anima sedu-
cebantur ad mortem, grauis quaestione digressus. Hæc idcirco
Fulgentius, quod non desineret Rex fallacibus artibus
quæreret & aucupari Orthodoxorum à fide Catholica dil-
cessionem: sed & tam egregium monumentum perijt,
sicut alie complures tam publicæ & communes tanquam
ab omnibus Episcopis scriptæ & priuatæ nomine diuer-
sorum Antiquitum ad suas cuiusque plebes scribentium
litteræ, tum alie alijs ac diuersis argumentis elaboratæ
ab eopistolæ, excellens quidem pulchritudo paucarum,
quæ extant, desiderium ingerunt perditarum. Sed perijt
auctor:

L.V.

Tunc etiam de remissione peccatorum consulenti Euthymio
viro religioso, duobus libellis sine mora respondit, testimonia quoque
prædeterminationis, & gratia differenti cupientem nosse, salubri-
ter disputans docuit. Tam familiares epistolas, in quibus tamen spi-
ritualis edificatio continetur, & ibi apud Sardiniam commanentium,
& in Africa degentibus, & Romanis præcipua Senatoribus, vi-
ditis, ac virginibus, quarum fama laudabilis habebatur, frequenter
dixit.

L.VI.

Ad Probam virginem Christi de ieiunio & oratione libellos
duos conscripsit, sed desiderantur hi quidem: extant tamen
eiusdem Fulgentij ad eamdem epistolæ duæ, quarum prior
de virginitate atque humilitate titulum habet, posterior
verò de oratione & compunctione cordis præfert in-
scriptionem, ambæ Fulgentio Agnæ. Alios verò de ieiunio
& oratione libellos, quo desiderari diximus, sed ad
Probam virginem fore scripturum pollicetur etiam in e-
pistola ad Gallam data, cum eiusdem sanctissimæ virgi-
nis virtutes laudat, atque: *Disponimus enim* (si Dominus vo-
luerit, & si vixerimus) *ad Aorem tuam, sanctam Christi virginem*
Probam, quam Dominus hoc tempore præcipuum in vrbe Roma da-
re dignatus est virginitatæ & humilitati exemplar sed ieiunio &
oracione aliquid scribere; sicut in epistola, quam ad eam nuper de-
di, mea pollicitatio continetur: cuius tibi præcipue sancta conuer-
satio est in omnibus imitanda. Quæ cum sit aut atauit, Consuli-
bis, & delictis regalibus enutritæ, tanc illi est humilitati donq
caelesti infusa, vt amore subiectionis, & vsu seruendi, domi-
nam se aliquando fuisse iam nesciat, cum omnes dominos habere,
delectatione sanctæ seruitutis affectet. Sic enim à Domino, cui
virginitatem vouit & cordis & corporis, pro liberatione nostra
humilitatem sorte seruitutis acceptam: & ob hoc delectatur spon-
so in huius seruitutis humilitate placere, & consortio quing, sapien-
tium virginum deputata, cum sponso possit in æterna alacritate re-
gnare. Delicias verò corporis quanta virtute contempserit, & quo-
modo suam famem satians faciat deseruire pauperibus; nec ob
aliud ipsa vilibus regatur indumentis, nisi vt & humilitatis propo-
situm impleat, & vestientiæ pauperibus iugem curam sancta pig-
tatis impendat, plenus ipsa videndæ cogitacione, quam id à me veli
audire, quid minus possim sermonibus explicare. Hanc ergo tibi
tanquam speculam pone, & ex illius consideratione, quid tibi iam
insit, vel quid ad eam desit sanctorum studiorum operumq; cognosce:
& licet illa egregie præcellat virginitatæ munere, comitem te debet
in eam habere & virtutibus hucusq; de sancta Proba ad Gal-
lam Fulgentius.

L.VII.

Meminit huius quoque Præcæ præclarissimæ virgi-
nis Cassiodorus, quam sibi sanguine propinquam fuisse
tradit, dum agens de Eugipio, ab ipso ad eam fuisse con-
scriptum perutile commentarium affirmat, vbi ait: *Hic*
Eugippius presbyter ad parentem nostram Probam virginem sacram
ex operibus sancti Augustini v&de beatissimi quaestiones ac senten-
tias ac dilatus res desistorans, in vno corpore necessaria nimis dis-
pendatione collegit, & in trecentis triginta octo capitulis colloca-
sit. Qui codex (vt arbitror) quando in vno corpore diligentia stu-
diosi viri potuit recondi, quæ in magna bibliotheca vix presualet in-
ueniri. hæc Cassiodorus. Porro & hic Eugippius magno
fuit Fulgentio familiaritatis vsu coniunctus, vt declarat
eiusdem Fulgentij ad ipsum data epistola de charitate &
dilectione, quæ inter ipsos consuetudine litterarum in-
tercedebat. Petserat idem Eugippius à Fulgentio libros

Castro
de Domo
lectione.

EVGIPII
CVM S.
FVLGEN-
TIO VIV.

illos ad Monimum scriptos, vt in fine date ad eum episto-
læ doceris verbis: *Libros* (sicut præcipisti) *ad Monimum datos,*
in quaternionibus destinasti. extat quicquid eiusmodi Fulgentij
lucubratio post tot naufragia scripturarum, quæ venten-
temporibus istis de prædeterminatione quaestione quam
doctissimus primò volumine pertractat, secundo de tribus
quaestionibus, tertio verò de expositione istorum verbo-
rum: Et Verbum erat apud Deum. Sed de libris ad Monimum
sequenti tempore dicendum.

Quod verò idem qui supra auctor ait, ad viduas eam-
dem S. Fulgentium epistolas conscripsit: extat adhuc vna
ipsarum ad eandem, de qua superius, Gallam Romanam
viduam de consolatione super morte mariti, & de statu
viduarum: Hæc enim iam forti animo arripuerat perpetuæ
continentiæ seruandæ propositum; clarissima verò &
Consularis erat femina, atque in admirationem sui ob e-
gregium factum conuerterat in se oculos omnium: de qua
iple post multa: *Disce igitur* (inquit) *in quoque nihil de nobili-*
tate generis assignare: & licet auro, patre, socero, marito Consulibus
pridem fueris inter saculares illustri; nunc in vno te illustrem fieri
cognosce, in quo tibi virtus humilitatis accessit, &c. At quem nam
fuerit tanta femina Galla ista, Cõsulis neptris, Consulij
filia, & nuptis & vxor Consulis, ex S. Fulgentij litteris tan-
topere prædicata, quæ & verticè Christianæ perfectiõnis
videretur animoior attigisse, testificatione etiam S. Gre-
gorij Papæ discamus.

Incerim (inquit) neque hoc silentium arbitror, quod mihi per-
sonarum gratiam atque fidelium est relatione conseruim. Go-
thorum namque temporibus Galla huius Verbu nobilissima puella,
Symmachi Consulis ac Patrij filia, intra adolescentiæ tempora
nuptio tradita, in vno anni spatio eius est morte viduata. Sed
antequam ulterius campum narrationis ingrediatur, vides
quot lignis habes expressum, eandem Gallam viduam,
de qua scribit sanctus Fulgentius, vnam eandemque esse
cum ea, de qua agit sanctus Gregorius. Primum enim no-
mine conuenit, quòd Galla dicta; patris, quòd Romana;
professione, quòd vidua; tempore etiam, quòd sub Go-
thorum Rege, & quòd à suis maioribus S. Gregorius se ea
de Galla accepisse testetur. Conuenit insuper & Consu-
laris patris, nimirum quòd Symmachi Cõsulis filia fuerit,
ad quem nonnullæ extant Ennodij Ticinensis epistolæ
(de quo & pluribus sequenti tomo). Adde denique, quòd
adolescens, adolescentulo sit orbatæ viro; cum Fulgen-
tis æquæ testetur, virtum eius celeriter in ipso iuuentutis
flore ex humanis abreptum, vt planè nihil sit, quòd dubi-
tare iure valeas, nũ alia illa ab ista sit Galla, sed certo istas
nam eandemque fuisse insigne decus & ornamentum
Christianæ pudicitie, nobilitate generis atq; splendebus
natalium vauca.

Quam (inquit Gregorius) dum seruente mundi copiâ ad
iterandum thalamum & opes & atas vocaret: eligi magis spiri-
tualibus nuptijs copula: Deo, in quibus à luctu incipitur, sed ad
gaudia æterna peruenitur, quam carnalibus nuptijs subire, quæ à
lectitia semper incipiunt, & ad finem cum luctu tendunt. Huius autem
tem cum valè ignea conspersio * corporis inisset, caperunt medici
dicere, quia nisi ad amplius viriles rediret, calore nimio contra
naturam barbas efficit habiturus; quod ita quoque post factum est. Sed
sancta mulier nihil exterius deformitatis timuit, quæ interidus sponsi
caelesti speciem amauit: nec verita est, si hoc in illa sedaretur, quòd à
caelesti sponso in ea non amaretur. Mox ergo vt eum maritus desun-
ctus est, abiectio seculari habitu, ad omnipotentis Dei seruitutem sese
apud B. Petri Apostoli Ecclesiam monasterio tradidit: ibiq; multum
annu simplicitati cordis & orationi dedit, larga indigentibus elec-
mosynarum opera impendit. Cumq; omnipotens Deus perennem iam
mercedem reddere eius laboribus decreuisset, cancri vlcere in mamilla
percutta est.

Nocturno autem tempore ante lectum eius duo candelabra
lucere consueuerant: quia videlicet amica lucis, non solum spiri-
tales, sed etiam corporales tenebras odio habebat. Quæ dum nocte
quædam ex hac eademaceret infirmitate fatigata, vidit bea-
tum Petrum Apostolum inter vtraque candelabra ante suum le-
ctum constitisse: nec perterrita timuit, sed ex amore sumens auda-
ciam, exultauit; eiq; dixit: *Quid est, domine mi: dimissa sunt*
mibi peccata mea? Cuius, benignissimi (vt est) vultus, iucul-

L.VIII.

Fulgentij
ad Galam.

LIX.

Greg.
Dial.
lib. 4. c. 13.
de Galla
vidua.
Ennod.
Epistolæ.
Ag. ad
Symm.
Cõsulij
filie.

LX.

Galla
vidua
recedit
in mo-
nasterium.

LXI.

DE TRAN-
SITU S.
GALLA
VIDUA.

...capite annuunt, dicens: Dimissa veni. Sed quia quamdam san-

...quod sublimis saculi dilectione mundana libenter capiti-

LXII.

Hu itaque ex levis, vna Apostoli as. flentis & colloquens ei

Ita fit, vt qui sunt in saculi culmine constituti, aut plurimos

Symmar.

Non mediocriter neputicola mee Galle infirmitas contrahit

Sub iisdem Consulibus Anastasius Imperator ad Eu-

I.

SECVITVR annus Domini quingentesimus quintus.

Tabemus, eos tantummodo ad Defensorum curam peragendam

II.

Beatus es, quia hoc caro & sanguis non reuelant tibi, sed ille

Neque militet, qui non apud Alia testificatus cum tribus sit,

Galat.

...ardorem, & eo magis igne seculari consensientia suscen-

Stabilito autem omnino cum Pgris fudere, vt patet

ex Marcelino sub anni Imperatoris Consulibus: idem Ana-

stasius Imperator (inquit Theodorus Lectus) vt modicum

quere a bellis occupationibus acceptis, rursum contra Ecclesiam

& Macedonium Orthodoxum, Constantinopolitanum Episcopum

armatus est. Sed vases sicut leges sanctas, ita & opera fan-

cta, ne videretur esse tyranus, ostentare solebat, unde

subdit: Multas Ecclesias Anastasius Imperator Constantino-

VI. MAGNA CHRISTI GLORIA EX PRO-FECTV POTENTIVM.

IV.

V.

VI.

h Theod. lib. Col. 2. CONSILIVM ANASTASII IMP. V. REG. NARBY.